

Foglalat: Magyar és Erdélyország (üdvözlő fölírás Fölségeink születés-napjaira 's ezek ünneplése Pestbudán. Erdélyi orvosegyesület; Szanthe-Kúthy alapítvány; pesti evang. iskolások). Anglia (a' közelgő parl. ülések; Times az unió-ról 's kelet ügyéről Franciaország (Joliot és Barhaut; köv kam ülés jan. 25., Dupin képe, Bugeaud és Dulong párviadala 's a' t.) Spanyolország (az új ministerium munkálatai, hadi hírek), Portugália (Leiria bevétele 's egyebek) Németország (hírek Baden, Bécs, Waadt, Zürich, Stuttgart, Luxemburg, Aunsbach 's Hannoverából). Németalföld. Elegykir. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR- ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban jan. 4dikén a' Táblák orsz. üléseket tartottak, előbb ugyan külön külön, mig t. i. az uralkodó fölségi pár születésnapjaira kerületileg készült üdvözlő fölírás javaslatát kölcsönösen jóváhagyák, majd aztán elegyesen, mellyből az elfogadott fölírást szokás szerint lepecsételve utjának indíták. E' fölírás szórul szóra inígy következik:

Sacratissima etc. „Fidelis Gens Hungara, Majestati Vestrae Sacratissimae, et Augustae Regnanti Domui devotissima — quae veneranda Majorum vestigia premendo, gloriam suam, ab indissolubili Regis et Constitutionis amore, secura item hujus aegide, characteris quippe nationalis constantia repetit, — inter maxima sua solatia numerat: quod cum recursu faustissimorum Majestatis Vestrae Sacratissimae, et Augustae Conjugis natalium dierum, eidem Genti Hungarae, totve sociis Nationibus sacrorum, hoc etiam anno, communis gaudii sensus, — denuo effundere possit. Dum itaque propitiam hanc supremi Numinis providentiam grati veneramur, ardentibus, eandem precibus una obsecramus: ut Majestatis Vestrae Sacratissimae, et Dominae Reginae Nostrae Benignissimae vitam longaevalm omnigena prosperitate cumulare non desistat; Majestatem autem Vestram Sacratissimam submissa devotione oramus: ut homagialis, filialisque venerationis nosrae, hac etiam vice factam contestationem elementer suscipere dignetur.“ etc.

Budapest: Fels. Urunknak 66dik fels. Aszszonyunknak pedig 42dik születésnapját legközelebb mult vasárnapon üllé Budapest 's vele együtt egész magyar Hazánk, ambar az első mára v. is febr. 12kére, a' második pedig febr. 8kára esik; de mivel febr. 12ke épen hamvazó-szerda az idén, a' nmélt. m. k. Helytartó-tanács még a' mult aug. 28kán minden hatásághoz boesátott intéző körparancsa által azokat együtt 9kén, mint a' fejedelmi kettős születésnap közé esett vasárnapon rendelé megünnepeltetni. Fölseregle tehát ekkor a' hajdanai új pesti hegy most Buda vára szelid or-mára dicső koronás Hunyady Mátyásunk szent-egyházába fő és anyavárosunk minden egyházi 's világi (polgári 's katonai) hatásága, t. i. a' nmélt. Helytartó-tanács, m. k. udv. Kamara, hadi főkormány 's a' városi tanács-egyetem diszköntösben szives könyörgésit mutatni be a' ki-

rályok királyának Nemzetünk boldogító Atyja és Anyja hosszas évsorra terjedő életükért, melly örvendő hű alattvalói könyörgéseket mélt. Sztankovics János bosoni püspök 's m. k. helytartósági tanácsos urnak teljes fényü miseje tömjénillat közt kísért az egekbe fel, három csapat magyar gránátos és egy Bentheimi gyalog osztály pontos tüzelési 's a' keleti és nyugoti bástyafokra szegzett 18 álgyu többrendü dörgedelmi közt; — azonban a' testvér Pest is, rokon hévvel versenyge a' hű tisztelet 's örömhódolat tanújeleit ajtatos érzelmi-vel e' kül- 's bel-tulajdonképen magas napon párosítva kitüntetni; mert ennek is főtemplomába gyülekezvén több méltóságosin kívül a' t. megye, ns városi tanács 's minden karu, koru és rendü papi és világi tiszthatósága 's lakossága nagys. és főtiszt. Dertsik János apát, eszt. kánonok és kir. tanácsos fényes szertartásu miseáldozatja közben mutatá be az élet Urának buzgó fohászzkodásit a' legjobb fejedelmi Pár hosszas léti 's kormányi pályájokért, mellyeket a' Benczur, Bentheim 's Würtemberg ezredi négy osztálynak időközönként ismételt puskadurrogási, a' dunapartra tűzött városi taraczkok dörgései 's a' pattantyússág 18 tábori álgyujinak sokszoros morgadalmi kaulauzoltanak. Megünneplé továbbá e' napot a' tudom. Egyetem, nagys. és főtiszt. Fejér György prépost 's k. tan. levén ájtatosság-vezérő Melchisedeche; meg a' kegyes iskola-rend is nevendékivel együtt, eddigi szokása szerint hirdetvén e' nemzeti ünneppel rokon érzelmeket; meg végre a' budai magyar 's pesti német színész társaság is szinpalotájok belső diszes kivilágításával 's célirányos darabbal tisztelkedvén e' nap dicsőítésére.

Erdélyi orvosegyesület.

Az itt nem régen létesült orvosi kar, melly eddig csak a' felsőbbség rendelésiből, nevezetesh törvényes orvosi kérdések megítélésire 's érdekesebb orvosi tárgyak eldöntésire határozatlan időben gyült vala egybe, meggyőződven a' felől, hogy hasonló egyesület alapítása főként az orvostudomány practica részire nézve, mind az orvostudomány kiterjedésire általában, mind

közvetlenül a szenvedő emberiségre hasznos befolyással lenne, e' czélból, tiszta orvos gyakorlati czélzásu egyesülést, 's meghatározott időkbeni öszvegyüléseket von magának czélul, 's ezentul minden hónap utolsó napján, vagy ha ez ünnep lenne, az azt követő napon délutáni 4 órakor, 's a tárgyak mineműsége szerint több napon is folytatva, az országos főorvosi tisztszobába egybejövendését meghatározta, melly gyűlések minden hazafi orvos doctornak és seborvosnak nyitva állandának. — Ezen gyűlés tárgyai következők lesznek: — 1) A' vár megyéken, székeken, vidékeken elharapodzott járványokról, azoknak alkotásiról, nevezetesb orvosi esetekről, az állatok között uralkodó nyavalyákról, ezen egyesület előlölőjéhez, az ország fő orvosához beküldött hivatalos tudósítások tanácskozás alá jöven, ha valami értekezés vagy útastítás főképp a' nép számára szükségesnek találatik, ezen gyűlekezett valamelyik tagja ennek kidolgozására megkéretik. 2) Különösen Kolozsvárott 's az ország más főbb városaiban is honilag és járványosan uralkodó betegségekről, ezekben kitünő characterről, 's használt gyógymódoknak nagyobb, vagy kevesb sikeréről való értekezések. 3) Minden tag tetszése szerint a' praxisában előforduló nevezetes orvosi eseteket ezen orvosi gyűlés elibe terjesztheti, 's róla mások vélekedését is kihallgathatja. 4) Minden nevezetes nyavalyában szenvedő, akárhová való legyen is az, akár személyesen, akár bérmentes levelek által, illy czím alatt: „Az orvosi egyesület előlölőjének, 's Erdélyország főorvosának M. Ferenczi Józsefnek. Kolozsvárott“ egy orvos által körülállásosan előadott betegség történetével, állapotjával, ezen orvosi egyesület elibe terjesztheti, honnan a' reá tett vélekedés vele közöltetik. Ezen orvosi tanácskozáseért senki sem tartozik fizetni, az egyesülethez folyamodó tehetősök 's előbbkelőktül azonban az illy tanácskozáseért tetszés szerint ajánlandó jutalom elfogadhatik, de az egyes tagok közt ki nem osztatik, hanem az orvosi egyesület pénztárába tétetvén, ezen gyűlésekhez ne talán megkivántató közös költségekre, 's nevezetes orvosi haviírások szaporítására fordítatik. 5) Minden hazafi orvos, ha valami újat látott, tapasztalt és próbált, vagy orvosgyakorlati gondolatai lennének, akár személyesen ezen gyűlésekben előadhatja, akár írásban bemutatthatja, melly mindenkor köszönettel és szívesen fogadtatik. — Ezen egyesület előtt megfordult nevezetesb tárgyak, 's mel-

több értekezések a' maga idejében közönségesekké fognak tétetni. Felszólíttatnak azért ezen hazában lakó tisztelt orvos-társink: ezen közjóra intézett czélunkat akár személyes megjelenésökkel, akár munkáikkal elősegélleni tartsák hazafi kötelességöknek; a' szenvedők 's betegek pedig, kiknek ezen egyesülethez bizodalnok leszen, a' megírt napokon bátran folyamodhatnak ezen gyűlekezethez, hol az orvosi törvények szokott megtartása mellett szívesen láttatnak, — és számokra orvosi tanács nyujtatik. Kolozsvárott, jan. 20kán 1834.

S. P. Pataki Daniel,

Orvos-Doctor, szülés-segítő 's az orvosi kar jegyzője. E. H.

Keckemétről: A' halállal daczolhatás emberi létünknek legfőbb polezára emelkedhetése. Ennek egy szép példájával kérkedhetik most városunk, melly szerint b. e. senator néhai ns. nemz. Szánthó Márton ur nagy-lelkű özvegye Nemes Kúthy Juliánna asszony, mult 1833. elején egyetlen igen szeretett leányától 's unokájától egyszerre a' véletlen halál által megfosztatván, e' keserves csapáson azon nemes tette által győzelmeskedett, hogy e' f. eszt. elején, már a' philosophiai tudományokat egyébiránt is nagyobb kiterjedésben tanító iskolánkban egy felsőbb oktató-székre, Szánthóiano-Kúthyana cathedra (Szánthó-Kúthyféle tanítószék) nevezet alatt olly alapítványt tett, mellynek haszonvételeből évenként egy professor fizetésére ötszáz ezüst forint fordítatik. Így él ő 's éljen is a' kegyes jöltevő számos esztendőig! — azon általa felállított földi halhatatlanság oszlopának jöltevő árnyékában, hogy a' Szánthó és Kúthy néven a' halál diadalt nem vehet: sőt e' nemes párnév együvé füzve késő századokig is élni fog az egymást felváltogató itt tanuló ifjuság 's maradéknak háladatos emlékeztetésében, mert Szemereként: „Dicsőséget arat, ki érdemet vett, és így, a' láncz mellyel magát egyesíti az élőkhez a' holt, ennek el nem szakad; mert a' ki nemzete erkölcsét szebbíti, az hágy maga után háláló fiakat, 's hazafi tettében nyer örök életet.“

Pest: Örömmel látjuk hazánk tudományos intézetei emelkedését, mellyek közül tapasztalásunk szerint minél szabadabban mozoghat körülök magányosak szorgalma 's ügyekezete, annál üdvösb sikerrel áldják az ápoló kezeket, 's jutalmazzák a' fáradságot. Tanúja ennek a' pesti evang. iskola-intézet is, melly f. h. 3—7 tartá próbatéteit. Tapasztalásunk után,

habár ez
sőbb pol
ját veszt
meg töle
irányába
dós isko
konná)
ket tön.
va egy
Nem tag
az alsó
zsibong
de a' fe
komolys
hatlanul
előadás
midőn
mentari
alapítva
oktatás
let is t
jegyzés
sőbb or
a' magy
lágörté
sen a'
mert az
osztály
hazafia
kal az
kettős
kes tö
az em
ját kin

L
melly
hozzá
ez ira
elibe t
zö üle
szemé
mát o
a' nép
vaslat
a' min
veked
oppos
tesen
tozná
senter
tás ja
tiok)
gülat
mi tá

habár ezen intézetben jövendőre kifejlendő fensőbb polgári iskola példáját, — 's talán mintáját vesztenünk sajnálható is, nem tagadhatjuk meg tőle azon dicséretes vallomást, hogy újabb irányában, mellynél fogva néhány év előtt tudós iskolákra készítők intézetté (propedeutikonná) változott, valóban kielégítő előlépéseket tőn. Az intézet külső összeillesztésinél fogva egy lépcsőn áll egyéb gymnasiuminkkal. — Nem tagadhatni, idegenül lép meg az embert, az alsóbb osztályokban az eleven gyermekek zsidongó mozgása, szemközt a' hallgatókkal; de a' fensőbb osztályokban azonban szerény komolyság üle a' derült homlokokon. Ez csalahatlanul a' lelkes tanítók munkája. E' jeles előadásnak az intézet azon hasznát látja, hogy midőn még nálunk se az elemi iskolák (elementaris schola) se az alsó 's fenső polgáriak alapítva, 's kiképezve nincsenek, itt az elemi oktatások mellett, a' tudós iskolákra előkészület is természetes alapokon kezdődik. Megjegyzésre méltó előmenetelt tettek a' legfelsőbb osztály nevendékei a' magyar nyelvben, a' magyar történetben (magyarul) a' régi világtörténetben, a' görög nyelvben, 's különösen a' Mathesisben (betűvetésben (algebra) mert az alak-tan (Formenlehre), az alsóbb osztályban tanítatik). Hála mindazon derék hazafiaknak, kik tetemes magányos áldozatokkal az intézetet életre segítették; hála, 's kettős hála az érdemes tanítóknak is, kik lelkes törekvéssel ügyekeznek nevendékeikben az embert 's ebben a' magyarhon buzgó fiát kiművelni.

A N G L I A.

Lord Althorp a' főváros biztosságának, melly az egyenes adók eltörlesztése végett hozzá járult, ezt üzente, hogy a' ministerium ez iránt törvényjavaslatot fog a' parlament elibe terjeszteni. — A' Spectator a' bekövetkező ülésről azt mondja: A' kormány ne csak személyes baráti vagy a' whig-párt bizodalmit ohajtja fentartani, hanem egyszersmind a' néptömegét is. Ha a' felsőház némely javaslatokat félre találva is vetni, az által csak a' ministerium népszerűsége (popularitása) növekednék. Csak el ne esüggedjen az a' tory-opposition. Vigye inkább nagy tervét tökéletesen ki. A' jövő ülés fő tárgyai közzé tartoznának: a' tízedek kiegyenlítése; a' discenterek követelése; az egyházi ügy-igazgatás javítása; az elzárkozott testületek (corporatiók) megnyitása; a' folyamodási törvény vizsgálata; a' hadseregi költség kevesítése; 's a' mi tán legnehezebb, adórendszerünk vizsgál-

lata. E' tárgyakat a' bekövetkező ülésnek el kell végezni, hogy a' következesek olyanok ne legyenek, mellyek minden rend 's esend baráti megbusítanak. — Londonból írják, hogy a' kormány közönséges újítás-terveiben nyomos akadályokba fog ütközni, miután a' király azokat, mellyek a' sereget 's egyházat illetik, a' ministerekre bízni nem akarja. Különösen az egyházi jövedelemhez nyulást azért idegen megengedni, minthogy így minden magányos vagyonhoz is hozzá lehetne nyulni; ámbár az ingatlan egyházi birtok valóban országos vagyon 's közrendelés alatt van. — Következő körlevelet küldöze lord Althorp a' követház azon tagjaihoz, kik a' kormányt támogatni szokták. „Downingstreet jan. 9ikén 1834. Sir! Minthogy a' parliament összejövetele a' munkák felvételire febr. 4. van határozva, 's haladék nélkül fontos ügyek fognak előjöni, szabadságot veszek magamnak Ön jelenlétét a' követházban azon napra kikérni. Tisztelettel 's a' t. — A' Globe azon hirt terjeszti, hogy Neumann báró fog Eszterházy hg. helyett Ausztria képviselője az angol udvarnál lenni. — Dublini levél írja: O'Connell folyvást fáradoz, 's befolyása, ugy tetszik, a' műveletleneknél annál inkább öregbül, minél jobban süllyed a' társaság magasb osztályiban. — A' Times ezeket mondja az unio-felbontás következeséről Anglia 's Irland között: „Senki sem nyerne az unio-felbontással O'Connellen 's ezinkosain kívül. De valljon, ki lesz é az által a' még ennél is mindegyre többet követelő nép kívánata elégitve, 's mikor, és mikép? — 'S ha nem, mit tegyünk akkor? A' renyhéséget és szükségét a' törvényhozás egyszerre nem semmisítheti meg. Ha a' felüngerlett nyers erő O'Connell ellen lépne fel, ő volna első, ki monarchiai elv (principium) védőjeként a' pórság ellenségévé válnék; 's ha ezen félvadak (az irlandiak!) pénzért, munkáért, burgonyáért, sertésért, 's a' mi egyéb egy irlandi szerencséhez tartozik, honi parlamentjök alatt, felzendülnének, ki fékezne meg akkor őket? O'Connell bizonyosan nem. Azon pillanatban, mellyben a' két ország elválása kimondatnék, a' szerencsétlen, félig eléhült nyugtalan irlandi néptömeg veszedelmes háborút kezdene minden birtok ellen. Ezen örült rabszolga háboru ellen nem volna egyéb mód, mint a' vagyonbirtokosok egyetértése, kiknek számuk azonban amazokéhoz ugy áll, mint 1: 100hoz. Mit tett Irland saját parlamente valaha az irlandi szegények javára? Mi egyéb egész tör-

ténete, rablás 's elnyomás emlékinél? Sőt mily szabályt akart csak valaha is O'Connell a' szegények javára előmozdítani? de már uralkodása vége felé hanyatlik; most sir ő, hol máskor szidalmazott; 's a' protestansokat kéri, kiket különben gunnyal 's fenyegetéssel zaklatott. — Azon határozatlan gyenge politika, ugy mond a' Times, melyet a' francia ministerek kelet ügyében mutattak, 's mellyben némi nagy befolyásu emberink is részt vettek, okosan nem reméltetik, hogy Russzia keleten az európai egyensúly felbontásában sikeresen gátoltassék. Mi meg vagyunk győződve, hogy ha Anglia- 's Franciaország elszánva mernek vala háborút Lengyelország megszabadítására, azt egyik hatalom sem gátolta volna Russzián kívül. Mit mondott Canning hét évvel előbb, hogysem a' francziák elhatározottan az alkotmányos szabadsághoz ragaszkodtak? Ő azt mondá: bármily ürügy alatt fog is háboru a' szárazon kiütni, az vélemény-háboru, polgári szabadság háborúja leend, s' kényhatalom ellen, 's féltette é Canning az absolut kormányokat?, vagy bizonyos volt é a' győzelemről? — Hát Franciaország Angliához járulta semmit sem nyom? — Irlandban a' gyujtogatások borzasztólag divatoznak. Suffolk grófságban többek között, miután a' gonosztévők nagy meunységű gabonát lángba borítottak, kövekkel üzték el az oltásra siető embereket, 's a' lobbogó üszkők világánál kártyáztak, 's így nem nyomathatván el a' tűz, nagy terjedelmű épületeket emésztett el. — Angliában reménylik, hogy a' jövő ülésben azon mulhatlan változások, mellyek az egyház, financz, 's a' t., és szegények ügyében létesülnek, békes, és kielégítő módon fognak végre hajtatni. A' szegények iránti törvény ugy fog megváltozni, hogy a' szegényeknek munka fog adatni, 's csak a' tehetetlenek kapnak segedelmet. A' mostani e' tárgyát-illető törvény gátolja a' munkások célirányos elszéledését, mint-hogy mindegyiket csak szülőföldjére szorítja.

FRANCZIAORSZÁG.

Különös, ugy mond egy lyoni lap, hogy mind Havreban mind Marseilleben, e' két fő révben egyszerre jelentek meg a' Lengyelek. — Dupin urnak, mint a' statustanács elnökének (minister) már hódologva tisztelkednek. — Besançonban néhány nap előtt különös történet adá elő magát. Bizonyos Joliot urat, ki váltólevelekkel tözsérkedett, bizonyos Barthaut, kivel kapcsolatban állott, meghívá ebédre. Ő elment, 's két palaczk pez-

gőhört is vitt magával; mellyet kiürítvén a' két említett személyből, 's Martin ügyvéd-ből álló társaság igen felvidult. Miután ez utolsó eltávozott, Joliot és Barthaut kettes-kén maradtak. Ez utóbbi tollat, tintát 's papiroost hozat, hogy, mint mondá, némi számadásit feltegye, 's néhány pillanat mulva igen felháborodtan rohan ki szobájából, 's néhány személyhez, kiket a' házban előtalál, azt mondja: Joliot ur, jelenlétében épen most lőtte magát pisztollyal agyon, 's azt teszi hozzá, hogy ő egészen magán kívül van, 's a' vért ruháján még láthatni. Kik a' házban voltak, semmi lövést sem hallottak; azonban a' szobába sietnek, 's Joliot urat valóban egy asztal mellett, mellyen kilőtt zsebpisztoly fekütt, halva területen találják. Az arcz vérrel volt fedve, a' földön egy darab sütemény hevert, mellynek fele a' holt szájában találtatott. A' csendtiszség Barthaut urat előleg befogatta. Ez kikérdeztetvén következő nyilatkozást adott: Martin elmente után ugy mond ő (Barthaut) tollat, tintát 's papiroost hozatott, hogy számvételeit feltegye, mellyekből kisült, hogy Joliot neki adósa. Mit midőn ez tagadna, szóvita támadt közöttük, mellynek következtetésben viadalra híttá őt, pisztolyait az asztalra tevén. Joliot a' kihívás elfogadása helyett egyik pisztolyt megragadá, 's e' szókkal: „én nem vivok, de meglövöm magamat, mert meguntam életemet“ a' csőt szájába fogja, 's eldurantja. Az orvosi szemvizsgálat azt tartja, hogy a' csőnek a' lövéskor valóban a' szájban kellett lennie, minthogy a' fogak sértetlenül maradtak, 's a' száj külseje se mutat por nyomára; de a' seb állapota igen gyanítatja, hogy a' lövés jobb kézzel történt. Azt azonban lehetlennek nyilatkoztatják, hogy Joliot, ha ugyan azonnal megholt, a' pisztolyt ugy tette volna az asztalra, mint azt ott találták. — A' párisi tolvajok az olasz énekesnéket vevék most kirablási czélba, ugyan is jan. 19. Unger mademoisellel lopták meg, mig a' játékszinben volt, de a' tolvajokat tetten kapák. Hiszik, hogy egy közülök pajtás azokkal, kik nem rég Grisi dilet fosztották ki. — A' követház jan. 25. ülésében az ösmert Vechiarelli olasz kérelme vétetett föl, ki azon panaszkodott, hogy noha még 1832 febr. 13. nyerte meg a' francia polgárjogot, a' peccsét-ör még is mindazáltal mindedig visszatartoztatja eziránti oklevelét. A' kérelem azon okból, mivel az igazságminister az esedező viselkedésével nem volt megelégtelve, félre vetetett. Ezután a' havrei Lengyelek kérelme vé-

tetett elgyek mi gyelekn radás, n hanemha részökre Lengyel este a' történetek növendé publican Az eskü hadminis libe állít let ellené ellenben ter továb A' rostél övedzi, sokára a nak tün lölül has fogja az mártyrái egy fran

Pár két így mes esz mert a' parancs-guier a' szokott, tekintett zönsége a' kama miut rak engedél fékmest Ekkor pollo-is randó. midőn a (Dupin) vetház s pe, enn Ekkor pöt: „T mi; én mesked van, olv erőt ön L'hopita lyített dőn urol Dupin;

tetett elő, de az is elmellőztetett, a' belügyek ministere azon állítására, hogy a' Lengyeleknek meg van engedve a' Havreban maradás, míg munkát, 's élelem-módot találnak, hanemha a' kamara új segedelmet szavazna részökre. — Marseilleben második estén a' Lengyelek elhurczoltatása után következett estve a' játékszínen vérengző nyugtalanságok történtek. — A' polytechnicum intézet négy növendéke is be volt bonyolodva a' 27. republicanus pörébe, 's egy ötödik, mint tanu. Az eskütszék mind a' négyet fölmenté, a' hadminister azonban még is fenytő bíróság elibe állítatá őket, melly az eskütszékí ítélet ellenére három kizárását javaslá, a' 4iket ellenben hasonlag fölmenté; de a' hadminister tovább ment, 's mind az ötöt kizáratá. — A' rostély, melly a' julius-harczosak sirját ővedzi, egészen össze van rombolva; nem sokára a' kereszt, 's a' cziprusok is el fognak tűnni, minthogy a' környék baromlegetlenül használtatik, és semmi jel v. nyom sem fogja azon helyet mutatni, hol a' három nap mártyrái nyugosznak! így: kiált fel sajnosan egy francia lap.

Páris jan. 21. Dupint a' követház elnökét így rajzolja egy hirlap: Dupin ur értelmes eszes férfi, de minden felsőség nélkül, mert a' mi felsőségnek tetszenék benne, csak parancs-szellem, hasonló ahoz, mellyet Séguier a' kir. törvényszék elnöke gyakorlani szokott, midőn, noha Dupin urénál kevésbé tekintettel, az ügyvédek korholja, 's a' közönséget leczkézi. Épen így bánik Dupin ur a' kamarával; 's a' követekhez úgy beszél, miut rakoncátlan gyermekekhez szokás, kik engedelmeskedni nem akarnak, 's ekkor a' fékmester mennydörgő szózata hangzik. — Ekkor Dupin ur arca sugárzik, 's ő mint Apollo-isten emelkedik fel, a' földet körüljárando. Akkor is nagy férfit mutat Dupin ur, midőn a' királlyal el akarja hitetni, hogy ő, (Dupin) emelte őt a' királyszékre, ő, a' követház személyítése, 's mivel ez a' nemzet képe, ennél fogva ő az egész nemzet képviselője. Ekkor így tanítja a' nagy férfi Lajos-Fülöpöt: „Te a' Charta által vagy, nélküle semmi; én a' charta szóvivője vagyok; engedelmeskedjél a' chartának, vagy“ — 's ezt mondván, olvasván, vagy szavalván, minden szóba erőt önt; de Thou-nak, Mathieu Molénak, L'hospitalnak, sőt mi több, arragonia személyített Cortes-egyetemének hiszi magát, midőn urokhoz mondják, „si non, non. Illy nagy Dupin; ez az egész ember, a' ki mögött t-

ménytelen hiuság mutatkozik, melly csak önmagának tetszik. Kivevén ezen ügyvédi fesszességet, Dupin urral könnyű bánni, ki néha nem-et mond, midőn igent akara mondani, minthogy nincs benne állhatatos character, annál kevésbé nagyság, 's valódi szellemi önállás. E' sajátságok nem hirdetnek uralkodásra termett férfit, ki a' háboru 's béke kérdését a' kül- 's belföldet, a' nagy viszonyokat, a' művészetet 's tudományok minden oldalait kelőleg felfogni képes volna. — Bugeaud gen. (a' blayei vár parancsnoka Berry hgné fogsága alatt) 's Dulong kam. követek közt jan. 23iken párviadal történt, a' jan. 25ki ülésben némelly pattantyusizszteket illető vitatás hevében esett sértő kifejezésnél fogva. A' párviadali fegyver pisztoly vala, a' lövésköz 40 lépés, helye a' boulognei liget; Bugeaud secundansi: Rumigny gen. 's kir. segéd, 's Lamy ezredes, Dulongéi: Lafayette György 's Bacot ezredes voltak. A' kiszabott lövéstérköz nem tartván meg mind a' ketten, egy pár lépésre alig közelednek egymáshoz, midőn Bugeaud pisztolyát eldurantja 's verseny-felét földre teríti. Dulong fejében elakad az óngolyó 's más nap azaz jan. 30ikán reggel lelkét kiadja; 's mivel a' közönség nagy része azt hiszi, hogy e' szerencsétlen viadalnak a' király lett volna legnagyobb oka Berry hgné iránt mutatott viselete miatt (mind ezekről később) szörnyű nagy politikai érdeket 's fontosságot nyert e' boldogtalan eset a' párisi népség habzó véleményében; sok gyűlöngés 's csoportozás torlonga főkép Dulong halála 's takarítatása napján össze, mellynek következésiben megnyugtatósul Strassburgban e' következő telegraphi hír tétetett közzé: „Páris febr. 1sőjén 1834. 1½ óra délután. A' belügy-minister az alsó rajnai főispánhoz: Dulong ur temetése igen csendesesen halad vége felé; a' pártosak minden törekvése nyugtalanságot gerjeszteni, sikertelen. Páris nyugalomban van.“

SPANYOLORSZÁG.

Az angol Courier Madritból jan. 14ről vett privát levélből kivonatképen közli, hogy Martinez de la Rosa ur, mielőtt az új ministerium alkotását föl vállalá, mellőzhetlen föltételül köté ki: 1) dona Maria megismértetését 's a' két ország szoros szövetségének helyreállítatását; 2) általános bocsánat-hirdetést; 3) az 1823ban létezett nemzeti katonaság újlag szerkesztetését, habár annak nem régi neve alatt is, vagy mint a' Journal des Debats írja, egy nemzeti őrség fölállítatását az egész országban olly jussal, hogy tiszteit maga nevez-

hesse; 4) a' cortes-összehivatást azon választási kiterjedésben, mellyet a' régi törvények engednek, hogy ezen cortesnek az új statusalkotmány javaslata elibe terjesztethessék. Bizonyosnak mondják, hogy nem sokára Burgos urnak is, ki már a' finantz ügynek ideiglenes kormányzatától különben is elmozdított, ki kellene lépnie a' ministerségből; helyébe a' közvélemény gróf Torrenot jeleli. Erre fogna majd bizatni azon választási reform kidolgoztatása is, melly szerint a' cortesgyűlés egybehivatnék. Rosa ur jan. 16kán foglalta el székét a' ministeriumban mint előlülő. Ülés után estve, szokása szerint a' spanyol Akademia gyűlésébe ment, mint e' társaságnak titoknok. Megjelent nagy örömet és csudálkozást gerjeszte a' tagokban. „Uraim, szöla ő tudós társihoz, ha mingyárt statusitoknokká lettem is, azért folytatni fogom az Akademia titoknokságát, annál inkább, minthogy e' tisztem legalább állandó maradásu.“ Madritban a' nép, e' ministerium föllállása óta folyvást nyugalmas 's az előbbi zajongást és „halál Zeára“ kiáltásokat most „éljen a' királyné“ váltja föl. Cataloniában gen. Llauder egy nyilatkozást bocsátott közre, mellyben a' Madritban történt ministeri változással 's az új kormánynak kezdett intézeteivel kívánságát tökéletesen kielégítve mondja. A' nép itt is csöndes. Cruz exminister mellgyuladásban sanylik. San Fernando hg. szinte súlyosan beteg, a' napokban már utolsó kenetet is von. A' minap föllállított finantzbizottság munkálati félbenzakadtak, minthogy az új ministerium idegen kölcsönzések elfogadását határozá mindaddig, valamig az ország jövedelemforrása annyira tisztába nem hozatnak, hogy általuk a' status költségei kimerítőleg födözthessenek. Florida Blanca gróft a' francia udvarhoz mondják követül kijeleltnek; don Francisco de Paula infansta pedig a' tiszte 's méltóságaitól megfosztott don Carlos helyébe a' hadi sereg fővezéréül. Irják azt is, hogy a' pápai nuntius a' spanyol udvartól utleveleit kikapta 's utasítást is hazaköltözésre. Okul e' rendszabásra a' pápai statusok ideikalendariumát emlegetik, minthogy abban Spanyolország királyaul V. Károly neve áll ki nyomtatva. — Bordeauxi hírlapok után jan. 20ka körül a' navarrai carlositák Orbacietán a' kir. vashámorokat elfoglalák. Ok e' vidékre Santa Cruz de Campezatól, hol saját valómásuk szerint az ütközethen 2,000nél többet vesztenek, Durunda völgyén keresztül jutottak el; számra még mintegy 2000en vannak, élelmet 's pézst a' falukban erőszakkal szed-

nek, fegyvereik jök, de ruházatjuk csuparongy, vezérük Zumalacarreguy; jan. 15kén hozzájuk csatlakoztak Erazo ezredes 's Sarasa, valamint a' navarrai junta többi tagjai is. Később e' vashámorokat ismét elhagyák, mire a' lakosság, melly előlük minden ingó vagyonnostul francia földre költözött által 's ott sátorok alatt tanyázott, haza tért, úgy szinte a' hámorok igazgatója Bayona ezredes is. Hírellek, hogy innen a' carlositák Queretaria kikötőt foglalták volna el 's hogy 2 angol hajó nyomban 10,000 emberre való fegyvert 's más hadi-szereket rakott volna ki számukra. — Biscayaban azon kártétek némi pótlásaul, mellyeket az ott pusztító carlositák napról napra többszörözve követnek el, Bilbaobul rendelés adatott ki, hogy minden illyes magoknak az insurgenseknek elhagyott vagyonuk 's jószágaik eladatásából fog telhetőleg megtérítettetni.

PORTUGÁLIA.

Londoni újságok Portugáliából jan. 18kán terjedő híreket közlenek. A' mi nevezetesebbül áll: gen. Saldanha jan. 12kén santaremifőszállását elhagyván 5000 emberrel Leiriának vonult 's a' várost minden tetemes ellenállás nélkül el is foglalá, őrizetét, melly mintegy 1500ra ment, mind egyig fogollyá tévén. Hírellek Lissabonban, hogy nem sokára szintülly ezélba vétetnék Coimbra városa is. Gen. Nepomuceno, ki Pernes 's Torres-Novasban vezérel, hadiszék elibe idéztetik, mivel jan. 3ka éjjelen esekély elővigyázata miatt hadi csapatit a' migueliek megrohanák 's jól megriktik. Azouban a' dolgot egészen máskép beszéli a' Morning-Herald. Szerinte az infansnek ki nem állhatván a' roszbánást, mellyel őket testvérük dom Miguel naponként nyersebben 's rutabbul illeti, sőt mivel egyiköknek karját is összetöré, levelet írtak Saldanhaboz, mellyben őt Abrantesbe leendő utazásuk felől tudósíták, valamint arról is, hogy ez alkalommal a' constitutionalis rész oltalmába járulandnak által, ha elfogadásul 's védelmül bizonyos helyen 's időben elegendő számu seregek jelennek meg: Saldanha elfogadá az ajánlást 's Nepomuceno ezredesnek meghagyá, hogy a' 16ik lovas ezreddel éjfélkor már a' kitűzött helyen teremjen; de a' szerencsétlen ember csak más nap délre czammagott oda, mire a' szegény hgasszonyok már tova vitettek 's így az egész planum szépen füstbe ment. — Dom Pedro idegen ezredei nem szünnék nyugtalankodni; mihelyt zsoldot vagy élelemszert rendesen nem kapnak, megtagadják a' szolgálatot 's bosszontásul migueli dalokat cue-

kelnek, valamig kívánságuk nem teljesítettik. Így minap szép farsangi multságul szolgált a' lissaboni népnek, hogy egy egész bataillon skótziai katona, midőn a' kaszárnyából kijött, a' bayonettek hegyein holmi avas szalonna darabokat hordozott, mellyeket kevéssel előbb, mint az napi ételmet kapott osztalékban. A' pajkos utczaí csavargók, vásott ficzkók 's varga 's egyéb inas gyerkőczék, kik másutt is közönségesen az oppositiohoz vagy ingerlők-höz kaczaj-támasztólag szeretnek csatlakozni, ezóta szinte gúnydalokat dúdolnak, rikkanatoznak, vagy ha máskép nem lehet, fütörésznek d. Pedro ellen. Lissabonbul, mint a' Morning-Post mondja, számos előkelő nemzetség költözik falukra vagy az ország más városai-ba, hogy tárgyai ne lehessenek a' kormány leskedésinek, melly uj meg uj gyanúvadakat intéz ellenük; sokan, kik éltőkben alig láttak falut, most jószágaikra vonulnak. — D. Miguel Marvao városa ellen, mellyet minap a' Spanyolbul általtört portugáli constitutionalisok elfoglaltak, sereget küldött.

Leiriának fenémilitett bevétele felől következő a' hivatalos tudósítás. „Saldanha a' had-ministerhez. Leiria jan. 15. Excád! Ő es. föl-sége parancsolati teljesítvék. Leiria birtokunkban van. Az őrizetből, melly 1476 gyalog 's 46 lovasbul állott csupán 3 tiszt és 6 lovas szökhetett ki a' coimbrai uton. A' kormányzó, oszt. general Jose de Mello Pinta Ozorio, két fen-zőbb tiszt, Mor kapitány és számos más fogoly, valamint 4 álgyu 's a' leiriai ezred zászlója is hatalmunkba kerültek. A' corregidor, egy gonosz ember, megöletett. A' győzedelem emél nem is lehetett teljesebb. Egész veszteségünk csak egy lövész káplár megsebesülte. Ezzel derekasán bosszulva van az alcaceri kudarcz. Utóirat: Az ellenség minden pogyásza kezünkre került.“ Maga Saldanha 's a' győztes seregek Leiriában maradtak. E' hely elfoglaltatása a' constitutionalisokra nagy fontosságú, valamint az ellenfélre annál érezhetőbb veszteségü. Santaremben, mint a' Cronica írja, jan. 16kán iszonyuan dühöngte a' cholera, az ételém 's takarmány-beszállítás egy idő óta egészen megszűnt, melly miatt a' táborban 14ke óta naponként 20 lónál több döglük el éhen.

NÉMETORSZÁG.

Badenből, jan. 19d. ezt írják: A' kormány parancsot adott, hogy a' n.hgség minden kerületből kereskedők, 's a' legnagyobb gabona-termesztők, Karlsruheba hívassanak meg, Badennek a' német vámegeyesülethez csatlakozására iránti nézeteiket kimondandóul. A'

meghivatandók választatása, mennyiben a' kormány a' személyeket ki nem jelelé, a' kerületi előljároságot illeti. Mindenik választott az utköltiséget pótolva, 's naponként 5 for. kap. — Bécsben a' ministeri conferenciák folyton folynak, de a' közönségre még semmi sem szivárga által. A' külső ministerek gyakran küldöznek, 's kapnak hirmondókat, mi a' tanácskozás alatti tárgyak fontosságára mutat. — A' waadti kanton nagy gyűlése mult jan. 11. ülést tartván, miután az elemi oktatást bevégezé, a' vallási szabadság felől tanácskozott. 59 kérelem nyujtatott be 7684 aláírással a' vallási szabadság ellen; 11, 1827 aláírással a' vallási szabadság iránt, 's 43 ezer 207 aláírással érette v. mellette. A' tanácskozás sokáig tartott, 's végre abban egyezett meg a' gyűlés, hogy a' szakadéki vagy párt törvény (Sectengesetz) töröltessék ugyan el, de a' vakbuzgóság is szorítottassék meg. Így tiltatik minden vakbuzgó kisztetés is a' házfő tudta 's engedelmé nélkül, vagy lakában hitvése, kiskoru gyermekei, védenzei, vagy egyéb nem teljes koru háztagjaira nézve. Ki ez ellen vét, birságra íteltetik, melly 600 frankot nem halad meg, vagy egész évi fenytő fogságot. Zürichből (szinte Schweiz) érdekes közlések történtek az ott imént felállított tudományos egyetem alkalmáról, többi között a' tanulósról ezt jegyzi meg: A' fiatalság közt még semmi csatlakozás sem mutatkozik. A' tanítók minden szombat-estén társaságba gyülekeznek, 's ott a' nevelés- 's kormánytanácsnokok mellett a' város elsőjeivel közönségesen mintegy 50 személy jelen meg. Megismerkesznek itt egymással, közlik szempon-tikat, 's mindent szóba vesznek, mi az egyetem javára tartozik. Már igen sok hasznos javaslat jöve innen létbe. Ezen kívül a' tanítók a' város tisztésbeivel minden 14 naponban thé-társaságot is adnak a' Casinoban, hova minden tag 4 személyt híhat meg, kik többnyire tanulók, 's így ezek is illően mulatozhatnak. A' szabályokra nézve megjegyzésre méltó: a' ki leczkékre nem jár, felszólittatik; 's ha még sem teszi, kizáratik. Így bizonyosakká lehetnek a' szülék, hogy gyermekeik betöltik azon ezélt, melly végett az egyetembe küldettek. Különben a' nevendékek minden polgári vétségért a' közönséges polgári törvényhatóság alatt vannak. — Stuttgartból írják: Schiller emlékszobra tervével, mellynek a' város környékén kellene fölállítatnia, nincs boldogulás, minthogy a' választottság a' sok szép regényes (romános) környék he-

lyett olly alacsony lapályos tájon szándékozik azt fölemeltetni, hol azt a' nagy költő egy tiszt löje sem fogná keresni. — Poroszországban a' kormány nem átalott némelly tekintetben mint kereskedő fellépni; de semmi kereskedésben sem volt nyomos nyeresége, volt azonban kára elég! minél fogva számos vállalattal felhagyott, 's azokat egyeseknek engedte által. Így tett a' tűz- 's jégkármentesítéssel is. A' felvilágosodás csak azt kívánja, hogy a' kormány illy esetekben az egyenlőség elveinél fogvást az egyesek érdekeire ügyeljen fel. — Luxemburgból írják, hogy a' belga-hollandi ügy elhatározását a' nagyhg.ségben nyugtalanul várják, mert a' jelen állapot napról napra türethetlenebb kezd lenni. E' tekintetben mindazáltal a' nyilvános vélemény igen különböző, mit nem annyira a' népesség különféle polgári osztályai, hanem inkább az életkor lépesői határoznak meg. A' fiatalok Belgiummal egyesülést ohajt, az öregek pedig oranisták azaz Hollandiához szitók. Legrosszabb, hogy e' politikai véleménykülönbség gyakran a' háznépek bel nyugalmát is háborgatja, 's az így támadt szakadások annál orvosolhatlanabbak, minél tovább tartana ez állapot. — Ansbachi hivatalos igazítás ezim alatt az állítatják, hogy Hauser Gáspárról eddig adott tudósítások, mennyiben azok erőszakos halálát érdeklik, nagy részint alaptalanok, 's a' dologról tanúlevélszerű (aktenmässig) tudomása senkinek sem lehet. — Lipcsei lap szerint Hannoverában a' felsőház egy bizonyos környéki nemesség által küldött képviselőül, minthogy nem nemes, hanem csak polgári sorsu földbirtokos, a' kamarába lépést megtagadá, ámbár az alkotmány egy betűvel sem említi, hogy nemes állapot kívántatik a' felsőházbéli követséghez, hanem csupán azt, hogy telekbirtokos legyen. Nem tudhatni, mire építi a' felsőház tulajdonképen e' kirekesztő jogát, azt sem: mit fog majd az alsóháznak felelni, melly a' követ beboesáttatását egyetlen szavazat-ellenmondással elhatározottan kívánja.

Prussziában a' behozandó jog-alkotmány fölül számos értekezés jelent meg, mellyek a' vizsgálatra rendelt hatóságnál elégtelenséget, 's azon határozást okozák, hogy e'

A' gabona pesti piaczi ára febr. 11^{iken} 1834:

pozsi u. valgar legjobb' közep' legjobb' közep' legjobb'	pozsi u. valgar legjobb' közep' legjobb'	pozsi u. valgar legjobb' közep' legjobb'				
Tisztabuza	—	—	Zab	42	40	38 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	80	72	Köles	—	—	—
Rozs	60	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	—	—	Kukoricza	52	50	48 $\frac{1}{2}$

tárgyak iránt a' legszorosh elhallgatással vi-seltessenek. — Az aacheni ujság jan. 7ikén szörnyü szerencsétlenségről tudósít, melly harmad nap előtt az ugy nevezett olasz szénbányában történt. Egy rúd áttörése által olly erővel tódult a' viz egyik aknába, hol 70 munkásnál több dolgozott, hogy elborította őket, mielőtt segítség érkezhett. Minden gyors ügyekezett daczára is eleinte 30. később 59. munkás hja volt.

N É M E T A L F Ö L D .

A' képviselőház jan. 18ki ülésében d'Huart ur igen panaszkodott azon „Sympathia“ ellen, mellyet a' Luxemburg vári katona-hatóságok Vilmos király iránt ismét mutattak. A' finantzminister t. i. a' greenwaldi erdőben (a' statusé) vágott fát eladatni parancsolá. Mihelyt ezt a' luxemburgi kormányzó megtudá, a' belga tartományi kormányzónak ezt írta: Ha a' tettegi (factisch) kormány az eladást sürgeti, 's ez által a' törvényes fejdelem jövedelmeit csonkítani akarja, kénytelen lesz azt szükség esetében, erőszakkal is gátlani. — Továbbá arról is panaszt tön a' szoló, hogy az említett kormányzó az ujoncz-szedésnek 1834re ellenszegült. — Az amsterdami Handblad ezeket mondja: Habár a' belga lapok kevés érdekest foglalnak is magokban, olvasóinknak, 's különösen az amsterdamiaknak az Independantból hirt kell adnunk, melly azokat meglepje. Abban többi közt ez vagyon: „Amsterdamban nevesen az utóbbi napokban, komoly mozgások történtek, mellyek csak a' kormány nagy erőfejtésével nyomathattak el. Összeesküvések szövettek, 's az elmékben nagy buzongás uralkodott.“ —

E L E G Y H I R .

Nem akarván a' költségfelszámítás egyik cikkelyeire ereszkedni, csak azt méltó megjegyezni, mit az allg. Zeit. maga is megjegyzett, hogy mind a' haytii, mind a' mexicoi számvitelek 's tapasztalások kétségen túl emelik, 's rendíthetlen igazsággá alakítják, hogy „minden gyarmatáru (minden mezei munkáltatás) előálltatása rabszolgák nélkül is, egyedül szabad, 's fizetett munkások által igen jól, sőt gazdagon visszafizeti magát.

P É N Z K E L E T :

Bécs febr. 11iken közepár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	96 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	55
„ 4 pC.	86 $\frac{1}{8}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
„ 1820 ^{ik} köles.	206 $\frac{1}{4}$	Bankrészvény	1226 $\frac{1}{2}$
„ 1821 ^{ik} „	136 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszteti Helmezy. Nyomatja Landerer.